

Директор бібліотеки Т. В. Новикова

70 років – дата не тільки кругла, але й вагома. Бібліотека ХДТУСГ за цей історичний період пройшла багато етапів свого становлення. Як і в будь-якому життєпису було все – і труднощі і творчі успіхи. Та сьогодні нам є чим пишатися. Про нашу бібліотеку знає бібліотечна громадськість України та нашого міста. В бібліотеці працює чудовий колектив бібліотечних працівників, а головне – нас люблять та поважають читачі.

Бібліотека ХДТУСГ існує з 1930 року та має свої добрі традиції з обслуговування читачів. Вона завжди здійснювала свою діяльність у тісному співробітництві із ректоратом та кафедрами вузу. І дійсно можна сказати, що її біографія нерозривно пов'язана з біографією ХДТУСГ. Існує незаперечна істина – сьогоднішній день народжується днем учорашнім. Хоч трошки зупинитися на історії нашої бібліотеки, назвати прізвища тих, хто віддав частку своєї душі у безкорисливу бібліотечну працю і наблизив нас до сьогоднішнього дня.

23 липня 1930 р. почав свою роботу Харківський інститут сільського господарства. І саме з 1930 р. розпочинається біографія бібліотеки вузу. На той час в бібліотеці було лише 3 бібліотекарі – *Брон Ф.Я., Гумілевська О.П. та Кириченко Т.В.* Комплектування фонду здійснювалось з урахуванням потреб кафедр. більшу частину складали учбові посібники та підручники, технічна та економічна література за профілем вузу. Гордістю бібліотеки були підручники та навчальні посібники, авторами яких були викладачі нашого інституту – *Пономарьов Г.Д., Крамаренко Л.П., Константинов В.А.* та інші.

Під час війни фонди бібліотеки були частково пограбовані, а значна частина знищена, та наша бібліотека, наче птаця Фенікс, відновила з попелу. 20 000 книг, що збереглися, були знайдені у кочегарці зруйнованого корпусу. Фашисти книгами опалювали приміщення. Із осені 1943 р. починається друге життя інституту та бібліотеки. Залишки бібліотечного фонду були перенесені у виділене для бібліотеки приміщення. Але воно було тісним, не працювала система опалювання, катастрофічно невисотало стелажів, не існувало ніякого бібліотечного обліку. У цей важкий повоєнний період керівництво вузу взяло бібліотеку під свою опіку. За декілька місяців до бібліотеки надійшло 4 345 примірників необхідної для учбового процесу літератури. Завдяки зусиллям усього колективу 9 листопада 1943 р. інститут прийняв студентів і почалися заняття на усіх п'яти курсах.

Відчинила свої двері і бібліотека. В цей час для бібліотеки виділяють додаткові площі

БІБЛІОТЕЦІ ХДТУСГ – 70!

для організації читального залу на 40 посадкових місць, абонементу та книгосховища – загальною площею 160 м².

З 1946 р. тут уже 4 бібліотекарі: завідувача бібліотекою *Степаненко В.Є.* та бібліотекарі *Ушакова Г.М., Стрекалова А.К., Ерьоменко В.С.* Саме цим чудовим жінкам довелося пізнати увесь тягар повоєнного періоду. Саме їм довелося наново відтворювати історію бібліотеки ХІМЕСГ. У надзвичайно тяжких умовах – без платні, без бібліотечної техніки, у вільний від роботи час вони продовжували працювати над відновленням бібліотеки. Було проведено інвентаризацію значної частини фонду, та здійснено алфавітний та систематичний каталоги.

Плідними у житті бібліотеки були 50-ті роки. Фонд налічував вже більш, ніж 80 000 примірників. Налагоджується інформаційна діяльність бібліотеки та її бібліографічна робота. Успіхами бібліотеки в ці роки ми зобов'язані, безумовно, всьому колективу, а також її керівнику *Царьовій Л.І.*, котра очолювала бібліотеку з 1953 до 1962 р.

У 60-ті роки фонд складає вже 96 000 примірників літератури, зростає кількість читачів та інших бібліотечних показників. Велика увага приділяється ідейно-виховній роботі. Бібліотекарі все частіше виїжджають у відрядження, щоб ознайомитися із кращим досвідом роботи бібліотек держави. Керує бібліотекою в цей час *Г.Г. Ясницька.*

Наприкінці 70-х фонд бібліотеки наблизився до 261 566 примірників. Загальна кількість обслуговування читачів більш ніж 6 000. Цими досягненнями бібліотека зобов'язана *Катерині Костянтинівні Барановій*, котра очолювала бібліотеку на протязі 10 років і тому чудовому колективу, що вкладав усю душу в цю нелегку працю.

З 1983 р. бібліотекою керує *Тетяна Вікторівна Новикова*. З цього моменту починається нова точка відліку в роботі бібліотеки. Завдяки злагоженості роботи колективу змінюється й підхід до роботи. Бібліотека не боїться експериментувати. Однією із перших вона у 80-ті роки починає працювати за бригадним підрядом, що збільшило кількість та якість бібліотечних показників, а також дозволило стимулювати працю бібліотечних робітників. Упроваджуються нові форми роботи, поширюються площі бібліотеки. Зараз вже абонементи та читальні зали відкриті у всіх учбових корпусах вузу. Бібліотекарі постійно підвищують свій професійний рівень. На якісно новий рівень стає масова робота.

Пріоритетними у роботі бібліотеки стали заходи, що сприяють відродженню національної культури, повертають молоді пошану та любов до рідної України, знайомлять з кращими зразками літературної та поетичної скарбниці українського народу, знайомлять читачів з побутом та звичаями нашого народу. Бібліотека постійно піклується, щоб не переривалася золота нитка духовної спадкоємності поколінь, щоб молодь знала про своє призначення на цій землі. Роботу в цьому напрямку бібліотека здійснює у тісній співдружності з гуманітарними кафедрами ХДТУСГ, такими як кафедра культури, філософії, політології, іноземних та слов'янських мов. Разом з ними працівники бібліотеки протягом усього навчального року планують та координують

роботу з питань національно-громадського виховання студентської молоді. Доброю традицією стало сумісне проведення літературних вечорів, літературних годин та усних журналів, засідань молодіжних клубів, здійснюється підготовка театралізованих вистав. Тільки у минулому році за підтримкою провідних кафедр ХДТУСГ на усіх пунктах обслуговування, у студентських групах та гуртожитках було проведено більше 100 оглядів літератури, 7 літературних вечорів, 5 усних журналів, 7 диспутів та ін. Найбільш цікаво пройшли у студентських групах такі заходи: «Живи, Україно, живи для краси» (за творчістю О. Олеся), цикл літературних оглядів «Поетична Харківщина» (за творчістю О. Ільченка, Б. Силаєва, І. Маслова, І. Лагоди). До святкування 185-річчя з дня народження Т.Г. Шевченка було проведено Шевченківські читання та літературний вечір «Йому стелилася дорога незвичайна». Відбулися літературні вечори, присвячені творчості Лили Костенко «Я долю вибрала собі сама» та творчості О. Вишні «Чудовий син лихої України». На базі учбової бібліотеки (вул. Артема 44) вже декілька років під керівництвом *Н.Г. Грабар* працює літературно-музичний театр «Джерело». Про нього писала навіть харківська преса. На його рахунок чимало театралізованих вистав, літературних вечоринки, музичних зустрічей тощо. Особливо цікаво пройшло бібліошоу «Моя сім'я, моя родина», присвячене шануванню сімейних традицій та обрядів в українській культурній спадщині. Запрошені читачі могли не тільки почути цікаві розповіді, а й покуштувати домашніх вареників та заспівати українських пісень. Глядачам також сподобалася театралізована вистава за мотивами творів Квітки-Основ'яненки «Сватання на Гончарівці», Лесі Українки «Мавка» та інші. У роботі театру беруть участь не тільки студенти, а й викладачі та співробітники університету. Студенти завжди залюбки відвідують всі заходи, що готують учасники театру.

У 1999 р. на базі бібліотеки розпочали свою роботу одразу 2 молодіжні клуби: геоклуб «Всесвіт» та диспут-клуб «Соціоніка». Робота обох клубів здійснюється за безпосередньою підтримкою гуманітарних кафедр університету. У роботі геоклубу «Всесвіт» приймали участь кафедри політології та філософії. Серед них особливо треба відзначити зав. кафедрою політології *Москальова Б.Г.*, викладача *Москальову Н.П.* Студенти залюбки відвідували засідання клубу, бо саме тут вони могли дізнатися про звичаї та обряди різних країн світу, подивитися слайди, фотографії, а також послухати цікаві розповіді про ці країни від людей, які там побували. Диспут-клуб «Соціоніка», який розпочав свою роботу на базі читального залу електрофаку, одразу ж привернув до себе увагу студентів не тільки електрофаку, а й інших факультетів ХДТУСГ. Неоціненну допомогу в роботі клубу надає старший викладач доцент кафедри філософії *Сухих Любов Олексівна*, яка з перших днів існування клубу стала його невтомним ідейним лідером. Разом з бібліотечними працівниками вона розробила програму роботи клубу. На засіданнях розглядаються питання, які найбільш ціка-

(«БІБЛІОТЕЦІ ХДТУСГ — 70!»
продовження)

влять сучасну молодь. Здебільше це проблеми, які існують у молодіжному середовищі: алкоголізм, наркоманія, СНІД та ін. Особливо цікаво проходять засідання, де йдеться про сучасне українське село, його побут та культуру. А дискусії на теми становлення молоді сім'ї, проблеми шлюбу, музичні пристрасті молоді, перспективи вищої освіти в Україні — збирають численну аудиторію студентів. Тематику засідань визначають самі читачі, а необхідну літературу добирають їм бібліотекарі. Бібліотека завжди щиро вітає будь-які пропозиції з боку кафедр, постійно готова на співпрацю з тими представниками кафедр, які присвячують свій вільний час такій добрій справі, як виховання молоді.

Склад колективу змінювався часто. Але серед нас є й ті, хто проробив в нашій бібліотеці понад 20 та 15 років. З великою вдячністю назвемо прізвища цих бібліотекарів з великої літери: Асо Зіновівну Двоскіну, Людмилу Олександрівну Кучерявенко, Наталю Григорівну Грабар, Світлану Миколаївну Кирєєву. Велике їм спасибі за їх внесок у нашу нелегку справу. Спасибі і нашій молоді, яка буквально пройшла бойове хрещення в нашій бібліотеці.

Завдяки усім нашим людям бібліотека ХДТУСГ сьогодні:

Це — бібліотека загальною площею 550 м².
Це — більше 300 000 примірників літератури. Це — більше 10 000 обслугованих щорічно читачів. Це — більше 9 000 довідок і консультацій, які ми виконуємо для читачів. Це — затишний дім та добрий друг наших читачів.

Неоціненну допомогу в нашій роботі надає нам керівництво вузу, деканати та кафедри університету. Саме за їх допомогою в бібліотеці створено сектор автоматизації бібліотечних технологій, який очолює провідний бібліотекар Соколовська Т.Б. Її добре знають у наукових і бібліотечних колах не лише Харкова, а й України.

Зараз ми готуємо гідний подарунок університету до його 70-річчя. Ми виконуємо дуже велику роботу з упорядкування університетського видання «Наукові праці співробітників ХДТУСГ», що надасть можливість ширше пропагувати досягнення наших викладачів. Співробітники бібліотеки сьогодні зайняті кропіткою роботою зі збирання усієї необхідної інформації, і зараз вже готовий макет першого випуску цієї збірки. Коли говориш про сьогоднішню бібліотеку, не можна не сказати про комплектування фонду літератури. Ми шукаємо нетрадиційні шляхи формування фонду, і відрадно, що в цьому нас підтримує керівництво університету. Ми підтримуємо тісні зв'язки з приватними книго-торговельними організаціями, намагаємося дешевше придбати літературу. Ми дуже сподіваємося на допомогу кафедр вузу в питаннях комплектування фонду. Хочемо одержувати в бібліотеку контрольний примірник друкованої продукції, що ними видається. Велике спасибі хочеться сказати нашим меценатам, які своїми да-

Колектив бібліотеки ХДТУСГ

рунками поповнюють наш фонд. Серед них О.І. Спальник, О.В. Солошенко, Богомолов О.В., Сибільова Л.І., Прохоров М.А. та інші. Сподіваємось, що у подальшому це не перестане бути доброю традицією. Зараз наші бібліотекарі все частіше зустрічаються з необхідністю задоволення інформаційних потреб нового рівня. Нам потрібен перехід від традиційних форм бібліотечного обслуговування до обслуговування читачів в автоматизованому режимі. Впровадження комп'ютерної техніки та сучасних інформаційних технологій має охопити всі галузі роботи бібліотеки. Це дозволить підвищити якість обслуговування читачів, швидко отримувати конкретну інформацію, що і є для бібліотеки основним завданням на порозі третього тисячоліття. Для цього нам необхідно:

- організація електронного читального залу зі своїм комп'ютерним парком,
- придбання таких обладнань, як сканери, модеми, принтери зі спроможностями копіювання,
- утворення електронної картотеки газетно-журнальних статей.

Першою метою бібліотеки стає отримання доступу до Інтернету та придбання сучасних інформаційних продуктів, що читаються машиною. Перший крок у комплектуванні бібліографічних та повнотекстовими базами даних на CD — ROM вже зроблено. Ми придбали на CD — дисках «Велику Енциклопедію Кирила і Мефодія» та «1 000000 рефератів із Центрального банку». Саме життя ставить бібліотеку в ситуацію безальтернативного вибору подальшого шляху її розвитку.

Чудова 70-річна історія нашої бібліотеки. Ми завжди відчували свою необхідність читачам, жили цікаво, творчо, були ентузіастами прогресивних форм роботи. За 70 років ми зробили багато, але ще більше має бути зроблено. Ми сміливо крокуємо у третє тисячоліття з новими планами, новими ідеями. І сьогодні хочеться сподіватися, що в XXI сторіччі нам не буде соромно за сторіччя двадцять.

К ю б и л е ю

«Ворота в рай»

Две тисячи лет прошло
от Рождества Христова,
Но думаю, что где-то через год
У нас в стране,

да и во всей вселенной слова,
Изменится летоисчисленья счет.
Отсчет начнется с Дня Рожденья
факультета,
Весь мир узнает «Факультет ПХ»
Студентов встретим мы со всей
планеты

Но и тогда не будем отдыхать.
Наш факультет узнают
во вселенной,
Паломников «Артема» соберет.
И папа наш Дмитрий Мазоренко
Нас в новую эпоху поведет.
А первый наш декан

будет приислен
К лику святых, и станет таковым.
И мы все рады лучшей жизни
Студентам наши души отдадим.
Проректор по науке Петр Апостол
Всемирный высший соберет Совет
И он решит, я говорю серьезно,
«Вратами в рай» чтоб стал наш
факультет.

Зарплата у нас будет в баксах
тысячи двести,
Бесплатный завтрак, ужин и обед,
И юбилей мы снова встретим
вместе,
И премия нам выдаст Президент.
И вот тогда, я вам не вру,

повсрете,
Лет через десять или через пять
Для СНГ, да и для всей вселенной
Мы будем президентом выгускать.

Алексей Богомолов